

PREGLED SPOLJNOTRGOVINSKE RAZMJENE POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENOG SEKTORA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2024./2025. GODINU

Tabela br. 1.

(u kilogramima)

(u BAM)

<i>Tarifne glave</i>	<i>Izvoz 2024.</i>	<i>Izvoz 2025.</i>	<i>Izvoz %</i>	<i>Izvoz 2024.</i>	<i>Izvoz 2025.</i>	<i>Izvoz %</i>
Žive životinje	904.404	933.907	3,3	5.149.666	6.471.927	25,7
Meso i jestivi klaonični proizvodi	9.249.445	9.653.588	4,4	46.474.123	48.557.967	4,5
Ribe, rakovi, mekušci i beskičmenjaci	3.189.442	3.519.291	10,3	32.477.227	35.353.758	8,9
Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja peradi i prirodni med	78.443.166	75.774.135	-3,4	155.810.946	164.273.728	5,4
Proizvodi životinjskog porijekla (nusproizvodi i otpaci)	16.850.693	14.570.003	-13,5	1.486.086	910.757	-38,7
Sadnice povrća i voća, lukovice, rezano cvijeće	1.218.264	1.121.688	-7,9	10.013.161	11.203.167	11,9
Jestivo povrće	12.769.132	9.270.155	-27,4	48.501.451	43.117.116	-11,1
Jestivo voće i orašasti plodovi	32.362.400	19.796.387	-38,8	101.251.206	91.992.012	-9,1
Kafa i začini	1.972.465	2.244.175	13,8	22.311.214	30.377.783	36,2
Žitarice	24.986.447	21.783.992	-12,8	15.758.373	14.338.328	-9,0
Proizvodi mlinске industrije, te slad i skrob	38.718.425	56.932.069	47,0	28.415.638	40.287.612	41,8
Industrijsko i ljekovito bilje, uljano sjemenje i plodovi	11.959.069	6.087.297	-49,1	23.695.060	18.432.941	-22,2
Biljni sokovi i ekstrakti	35.152	57.457	63,5	82.450	128.747	56,2
Biljni materijali za pletarstvo i slično (npr. rogozi, bambus, lufa)	6.343	4.969	-21,7	24.343	31.164	28,0
Ulja biljnog porijekla	67.785.385	89.106.998	31,5	139.804.237	221.553.875	58,5
Kobasice, konzervirane prerađevine od mesa i riba, te mekušci	11.926.023	11.408.079	-4,3	122.134.337	120.610.303	-1,2
Šećer i proizvodi od šećera	8.837.391	8.785.332	-0,6	12.068.849	12.221.364	1,3
Proizvodi koji sadrže kakao (namazi i čokolade) i kakao	3.387.502	3.602.789	6,4	24.658.825	29.760.451	20,7
Proizvodi na bazi žitarica i brašna, keksi i vafli, te drugi pekarski proizvodi	34.030.189	35.754.786	5,1	152.712.206	162.572.206	6,5
Prerađevine od povrća i voća, te orašastih plodova	5.747.469	5.634.109	-2,0	28.286.392	27.947.498	-1,2
Razni prehrambeni proizvodi i dodaci prehrani	18.262.093	19.367.492	6,1	60.662.760	63.912.492	5,4
Bezalkoholna i alkoholna pića, voda	162.188.152	184.326.537	13,6	121.267.959	122.754.257	1,2
Hrana za životinje (uljane pogače i preparati)	44.965.859	56.148.490	24,9	30.211.705	33.611.740	11,3
Duvan i cigarete	258.641	647.868	150,5	8.023.242	14.932.504	86,1
TOTAL:	590.053.552	636.531.594	7,9	1.191.281.456	1.315.353.692	10,4

Izvojni rezultati poljoprivredno prehrambenog sektora u 2024./2025. godini (po količini i vrijednosti); po tarifnim glavama na 2 znaka Carinske tarife BiH

Tabela br. 2.

(u kilogramima)

(u BAM)

Tarifne glave	Uvoz 2024.	Uvoz 2025.	Uvoz %	Uvoz 2024.	Uvoz 2025.	Uvoz %
Žive životinje	15.440.589	15.799.876	2,3	93.222.477	109.917.458	17,9
Meso i jestivi klaonični proizvodi	83.218.547	76.945.549	-7,5	591.843.113	616.576.890	4,2
Ribe, rakovi, mekušci i beskičmenjaci	6.983.156	7.526.817	7,8	53.618.766	57.341.284	6,9
Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja peradi i prirodni med	68.015.192	52.585.967	-22,7	281.533.423	270.761.041	-3,8
Proizvodi životinjskog porijekla (nusproizvodi i otpaci)	306.960	539.909	75,9	5.128.185	7.544.454	47,1
Sadnice povrća i voća, lukovice, rezano cvijeće	19.866.081	18.495.857	-6,9	33.798.732	37.169.669	10,0
Jestivo povrće	111.884.785	116.652.099	4,3	152.971.446	169.088.662	10,5
Jestivo voće i orašasti plodovi	189.568.393	191.670.907	1,1	280.598.890	317.203.716	13,0
Kafa i začini	21.443.302	21.678.119	1,1	193.655.329	251.156.480	29,7
Žitarice	505.977.684	545.537.523	7,8	244.000.865	278.506.947	14,1
Proizvodi mlinске industrije, te slad i skrob	90.026.898	92.917.103	3,2	62.578.748	64.804.623	3,6
Industrijsko i ljekovito bilje, uljano sjeme i plodovi	115.133.481	108.306.230	-5,9	130.272.109	137.730.263	5,7
Biljni sokovi i ekstrakti	99.842	89.259	-10,6	2.798.257	2.423.111	-13,4
Biljni materijali za pletarstvo i slično (npr. rogozi, bambus, lufa)	88.526	107.465	21,4	179.234	168.719	-5,9
Ulja biljnog porijekla	85.834.700	109.479.997	27,5	207.455.361	297.956.071	43,6
Kobasice, konzervirane prerađevine od mesa i riba	21.245.826	20.002.226	-5,9	170.998.799	166.541.051	-2,6
Šećer i proizvodi od šećera	127.521.805	107.749.235	-15,5	204.589.495	164.430.872	-19,6
Proizvodi koji sadrže kakao (namazi i čokolade) i kakao	21.554.939	20.598.675	-4,4	253.824.147	276.204.704	8,8
Proizvodi na bazi žitarica i brašna, keksi i vafli, te drugi pekarski proizvodi	64.146.410	68.678.551	7,1	387.167.613	446.315.059	15,3
Prerađevine od povrća i voća, te orašastih plodova	41.884.526	46.095.938	10,1	165.406.399	184.416.212	11,5
Razni prehrambeni proizvodi i dodaci prehrani	54.988.038	55.478.856	0,9	488.635.399	509.934.884	4,4
Bezalkoholna i alkoholna pića, voda	435.975.104	440.430.443	1,0	601.448.357	623.304.481	3,6
Hrana za životinje (uljane pogače i preparati)	307.486.843	328.760.669	6,9	285.851.017	299.725.318	4,9
Duvan i cigarete	6.306.431	5.822.238	-7,7	217.634.655	263.464.445	21,1
TOTAL:	2.394.998.057	2.451.949.507	2,4	5.109.210.816	5.552.686.414	8,7

Uvozni rezultati poljoprivredno prehrambenog sektora u 2024./2025. godini (po količini i vrijednosti); po tarifnim glavama na 2 znaka Carinske tarife BiH

- Ukupan obim razmjene u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima Bosne i Hercegovine sa svijetom u 2025. godini dostigao je vrijednost od gotovo 6,9 milijardi KM (veći za 9% u odnosu na prethodnu 2024. godinu).
Obim razmjene u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima čini 14,3% ukupne spoljnotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine za 2025. godinu.
- Posmatramo li količinski ukupan obim razmjene u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima Bosne i Hercegovine sa svijetom u 2025. godini iznosio je gotovo 3,1 milion tona, što predstavlja povećanje za (3,5%) u odnosu na prethodnu 2024. godinu kada je obim količinski iznosio 2,9 miliona tona robe.
- U 2025. godini izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda je iznosio skoro **1,3 milijarde KM**, što u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine čini 7,5%, dok je uvoz iznosio **5,5 milijardi KM**, što u ukupnom uvozu Bosne i Hercegovine čini 18,2%.
- Ovo je rezultovalo deficitom u sektora od 4,2 milijarde KM u 2025. godini, te bez obzira na pozitivna kretanja u izvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kada posmatramo vrijednosno, i dalje je deficit značajno visok, te je primjetno sa manjim oscilacijama iz godine u godinu da se povećava. (Tabela br.3.)

Tabela br. 3.

u milijardama BAM

2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
2,4	2,4	2,1	2,5	3,3	3,5	3,9	4,2

Prikaz deficita u poljoprivredno-prehrambenom sektoru u periodu(2018.-2025.)

Kako vrijednosno tako i količinski izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda je u porastu i to 7,9% količinski, dok je vrijednosno u porastu za 10,4% u odnosu na prethodnu godinu. Takođe, isti je slučaj i kod uvoza, količinski je u porastu za 2,4%, dok je vrijednosno povećan za 8,4%. (Tabele br.1. i br.2.)

Pokrivenost uvoza izvozom u 2025. godini je iznosila 23,7%, te je zabilježen blagi rast stope pokrivenosti uvoza izvozom za 1,7% u odnosu na 2024. godinu, kada je iznosio 23,3%.

STRUKTURA RAZMJENE PREMA ZEMLJAMA/ GRUPAMA ZEMALJA PREMA PO TRGOVINI

Evropska unija ostaje glavni trgovinski partner, ali sa veoma nepovoljnim bilansom

Evropska unija je najznačajniji partner Bosne i Hercegovine u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima. Vrijednost izvoza je iznosila 553 miliona KM, što čini 42,1% ukupnog udjela izvoza poljoprivrednih proizvoda u 2025. godini i niža je za 6,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Vrijednost uvoza iz EU u BiH u 2025. godini vrijednosno je iznosila 3,3 milijarde, što čini 61% ukupnog udjela uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i manji je za 3,2% u odnosu na prethodnu godinu.

U EU *Hrvatska* predstavlja najznačajnijeg spoljnotrgovinskog partnera gdje je ukupan obim razmjene sa ovom zemljom iznosio gotovo 1,3 milijarde KM.

U 2025. godini najviše se uvozilo iz sljedećih pet zemalja: *Hrvatske* (1 milijarda KM oko 31% ukupnog uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz EU), *Italije* (369 mil. KM ili 11%), *Slovenije* (356 mil. KM ili 11%), *Njemačke* (294 mil. KM ili 9%) i *Mađarske* (267 mil. KM ili 8%).

Od top pet zemalja procentualno najveći rast uvoza u 2025. godini je zabilježen je iz *Italije* 12,4% i iz *Hrvatske* 8,2%, dok je najveći pad zabilježen iz *Mađarske* -10,6% u odnosu na prošlu godinu. Kada su u pitanju proizvodi, iz EU najviše se uvozilo svježe goveđe meso u vrijednosti od 339 miliona KM,

te razni prehrambeni proizvodi, sirupi i pripravci, te dodatci u prehrani, u vrijednosti od 232 miliona KM.

Među zemljama članicama EU u koje su se najviše izvozili poljoprivredno-prehrambenih proizvodi iz BiH u 2025. godini su: *Hrvatska* (240 miliona KM, oko 43% ukupnog izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u EU), *Slovenija* (72 miliona KM ili 13%), *Italija* (43 miliona KM ili 8%), *Njemačka* (38 miliona KM ili 8%), i iz *Austrije* (31 milion KM ili 6%).

Od top pet zemalja procentualno u odnosu na prethodnu godinu najveći rast je zabilježen u Sloveniju 10% dok je najveći pad izvoza zabilježen u Njemačku -18%. Takođe, primjetan je porast izvoza u Austriju 7%. Iz priloženih podataka zaključujemo da ni sa jednom zemljom EU iz top pet BiH nema povoljnu spoljnotrgovinsku razmjenu.

Kada su u pitanju proizvodi, u EU najviše se izvozili proizvodi konditorske industrije (*keksi, vafli i peciva*) u vrijednosti od 79 miliona KM, te bezalkoholna pića u vrijednosti od 38 miliona KM.

Značajna trgovina sa CEFTA zemljama, povoljna razmjena sa Crnom Gorom i Sjevernom Makedonijom

Na drugom mjestu po značaju, količini i vrijednosti ostvarene trgovine poljoprivredno-prehrambenim proizvodima za BiH su zemlje CEFTA-e. Udio uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz CEFTA-e u ukupnom uvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2025. godini je iznosio 30,6%, dok je udio izvoza činio 38,8%.

Ukupna vrijednost uvezenih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz CEFTA-e u Bosnu i Hercegovinu u 2025. godini je iznosila je 1,7 milijardi KM. *Srbija* predstavlja najznačajnijeg BiH partnera u trgovini sa CEFTA zemljama.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Bosne i Hercegovine u CEFTA zemlje u 2025. godini je iznosio 510 miliona KM.

Oko 88% ukupnog uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz CEFTA zemalja se uvozi iz *Srbije* (gotovo 1,5 milijardi KM), na drugom mjestu je *Sjeverna Makedonija* sa (99 miliona KM ili 6%) u ukupnom uvozu, zatim dalje slijede *Crna Gora* i *Albanija* (sa po 44 miliona KM ili 3% od ukupnog uvoza iz CEFTA-e), te na kraju *Moldavija* i *Kosovo** (sa po 7,4 miliona ili 0,4%).

Kada uporedimo sa podacima iz 2024. godine, primjetno je povećanje uvoza iz svih zemalja, a procentualno najveći rast uvoza je iz Crne Gore 57,2%. Kada su u pitanju proizvodi, iz CEFTA zemalja, vrijednosno najviše se uvezilo cigareta 133 miliona KM.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u *Srbiju* u 2025. godini je iznosio (232 miliona KM ili 45% ukupnog izvoza u CEFTA zemlje). Od ostalih zemalja CEFTA-e značajniji plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda je usmjeren ka *Crnoj Gori* i to u vrijednosti od (143 miliona KM ili 28%), zatim *Sjevernoj Makedoniji* (90 miliona KM ili 18%), *Kosovu** (37 miliona ili 7%), te *Albaniji* (7,7 mil. KM ili 2%). Od svih zemalja CEFTA-e, najniži izvoz zabilježen je u *Moldaviju*, oko 96 hiljada KM ili 0,02% od ukupnog izvoza u ove zemlje. Od zemalja CEFTA-e pozitivnu razmjenu bilježimo sa Crnom Gorom i Kosovom*. Kada su u pitanju proizvodi, u CEFTA zemlje najviše su se izvozili proizvodi mliječne industrije (*UHT mlijeko, pavlaka i fermentisani proizvodi*) u vrijednosti od 90 miliona KM.

Obim razmjene sa zemljama iz ostatka svijeta poljoprivredno-prehrambenim proizvodima u 2025. godini iznosio je gotovo 687 miliona, sa učešćem u ukupnom izvozu od 18% i oko 8% u uvozu.

Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz ostalih zemalja je u 2025. godini iznosio 450 miliona KM, dok je izvoz na tržišta ostatka svijeta iznosio je 236 miliona KM i u porastu je za 75% u odnosu na godinu ranije.

Najznačajniji spoljnotrgovinski partner iz ostatka svijeta je *Turska* sa obimom razmjene od 348 miliona KM, iz koje se uvezlo poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u količini od 64.823t. u vrijednosti 159 miliona KM ili u procentima 35% od ukupnog uvoza iz ostalih zemalja svijeta. Na

drugom mjestu je *NR Kina* iz koje se uvezlo poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 34 mil. KM, dok je na trećem mjestu *SAD* sa vrijednosti uvoza od 26 mil. KM.

Izvoz u Tursku u 2025. godini, iznosio je 101.854 t. u vrijednosti od 188 miliona KM ili u procentima 80% od ukupnog izvoza u zemlje iz ostatka svijeta. *Poredeći sa 2024. godinom bilježi se povećanje od 144%, te se može zaključiti da izvoznici iz BiH u punom kapacitetu koriste benefite sporazuma o slobodnoj trgovini koji Bosna i Hercegovina ima sa Republikom Turskom. Vodeći izvozni proizvodi za Tursku bila ulja od sjemena suncokreta, repice i pšenično brašno.*

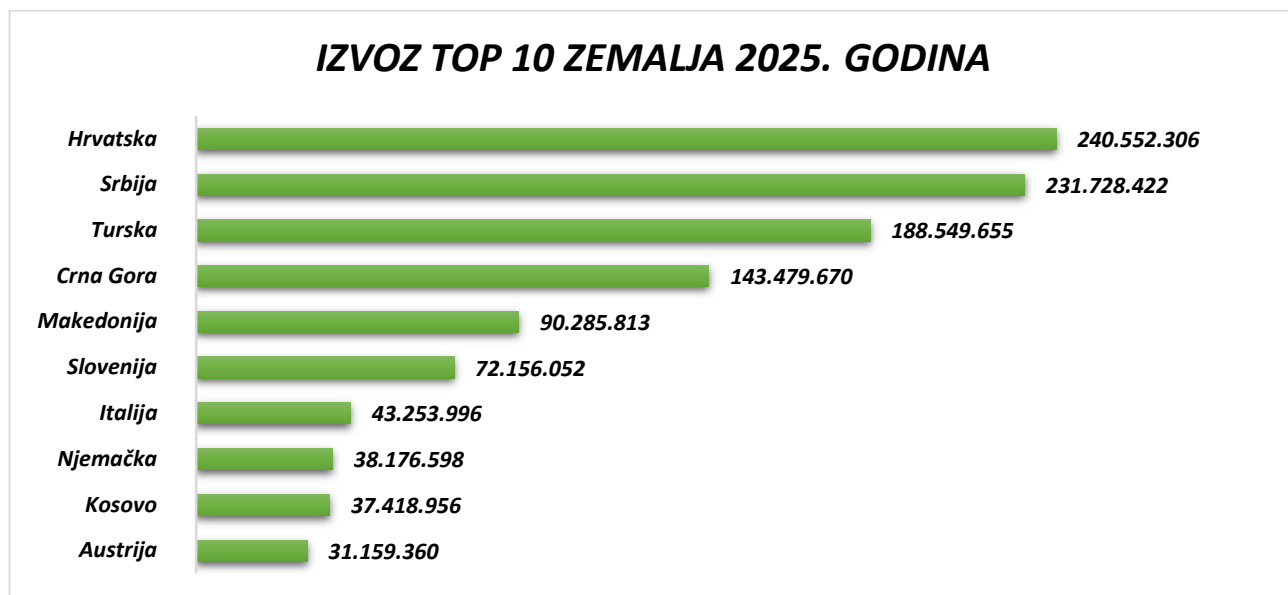
Osim pomenute Turske, značajni izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda zabilježen je u *Izrael* (11 mil. KM), *SAD* (8,5 mil. KM), *Filipine* (5 mil. KM).

Dinamiku spoljnotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u periodu od zadnje tri godine obilježili su globalna ekonomska kretanja, visoka inflacija, rast cijena i poremećaji lanaca snabdijevanja, prvenstveno u trgovini energentima i hranom. Poremećaj na globalnom tržištu su imali izuzetno jak uticaj na poljoprivredni sektor i tržište hrane, kako u cijelom svijetu tako i u BiH.

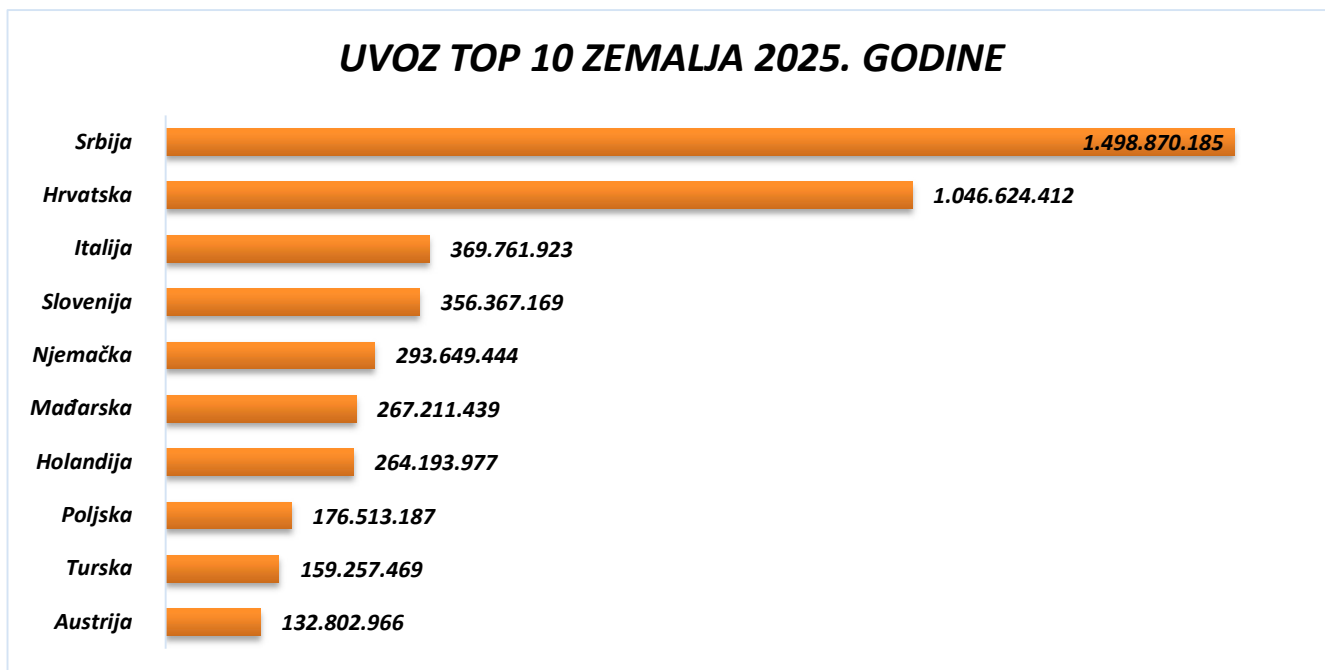
Kriza je direktno najvećim dijelom pogodila ratarsku i stočarsku proizvodnju zbog značajnog rasta cijena inputa potrebnih za primarnu poljoprivrednu proizvodnju (mineralnih đubriva, goriva, sjemenskog i sadnog materijala, zaštitna sredstava i dr.), ali i cijeli prehrambeni sektor koji direktno zavisi od uvoza sirovina za preradu, ali i jednim dijelom i skuplje domaće proizvodnje, te manjka investicija u ovom sektoru.

Pregled spoljnotrgovinske razmjene BiH sa inostranstvom po državama 2025. godine (u BAM)

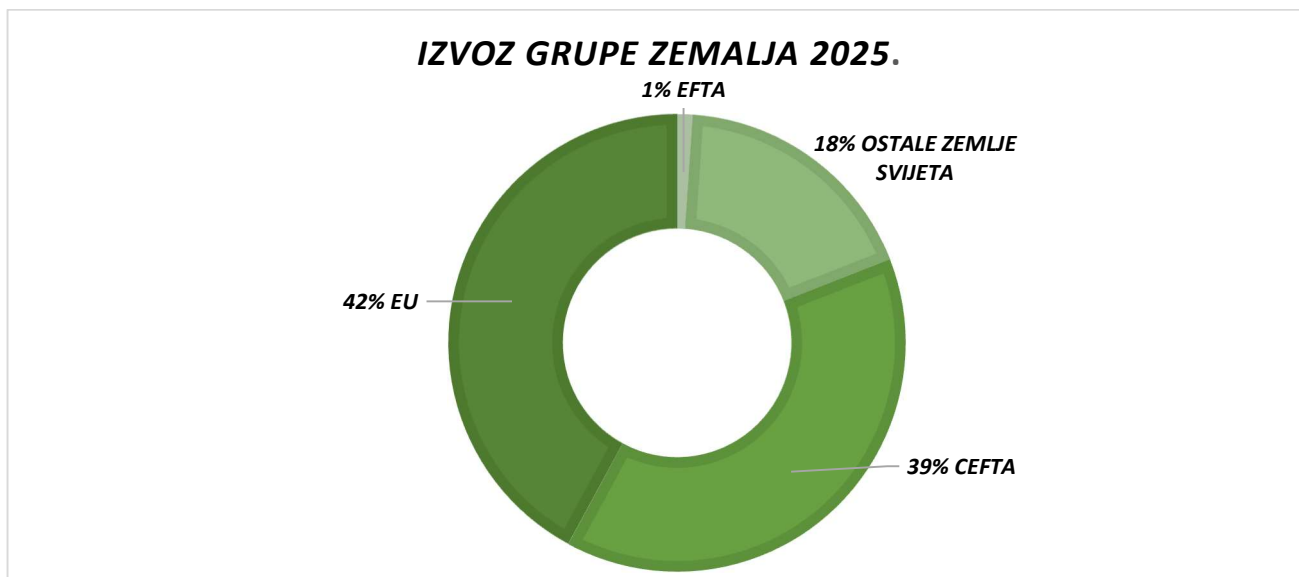
Grafikon br. 1.

Grafikon br. 2.

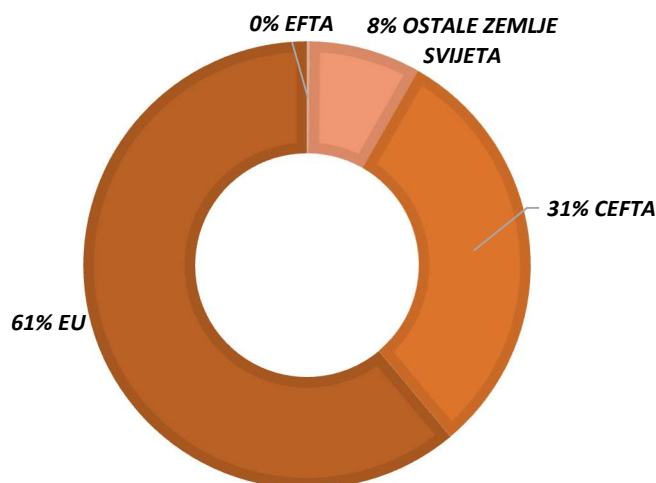

Struktura spoljnotrgovinske razmjene po grupama zemalja u 2025. godini (u %)

Grafikon br. 3.

UVOZ GRUPE ZEMALJA 2025.

Grafikon br. 4.

STRUKTURA RAZMJENE PREMA PROIZVODIMA/ GRUPAMA PROIZVODA

Uopšteno kada analiziramo izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Bosne i Hercegovine u dužem vremenskom periodu, sa manjim ili većim oscilacijama iz godine u godinu, zaključujemo da je on uglavnom baziran na nekoliko kategorija proizvoda, kao što su: bezalkoholna pića, mlijeko, biljna ulja, proizvode konditorske industrije, konzervisani proizvodi od peradi, ali i svježe i smrznuto pileće meso, smrznute maline.

U prethodnoj 2025. godini u odnosu na godinu ranije, povećanje izvoza količinski i vrijednosno je zabilježeno kod:

- Ulja biljnog porijekla
Izvoz je količinski povećan za 21.322 t (rast od 31,5%), dok je vrijednosno zabilježen rast od gotovo 82 miliona KM (povećanje 58,5%). Ova grupa proizvoda predstavlja najznačajniji pojedinačni doprinos ukupnom rastu izvoza.
- Proizvodi mlinske industrije
Količinski izvoz porastao je za 18.214 t (povećanje 47%), dok je vrijednosni rast iznosio gotovo 12 miliona KM (povećanje 41,8%), što ukazuje na snažan izvozno-orijentisan rast ove grupe proizvoda.
- Bezalkoholna i alkoholna pića
Izvoz je količinski povećan za 22.138 t (rast od 13,6%), dok je vrijednosno povećanje iznosilo 1,49 miliona KM (povećanje 1,2%), što ukazuje na rast fizičkog obima uz blaži cjenovni efekat. Ova grupa i dalje čini jednu od najznačajnijih po ukupnom obimu izvoza.
- Hrana za životinje (uljane pogače i preparati)
Izvoz je količinski povećan za 11.183 t (povećanje 24,9%), dok je vrijednosno zabilježen rast od 3,4 miliona KM (povećanje 11,3%).
- keksi i vafli, te drugi pekarski proizvodi
Izvoz je vrijednosno povećan za 9,9 miliona KM (povećanje 6,5%), dok je količinski zabilježen rast od 1.725 t (povećanje 5,1%).

Kada je u pitanju smanjenje izvoza i vrijednosno i količinski, najviše je zabilježeno kod kategorije proizvoda:

- Industrijsko bilje, uljano sjemenje i plodovi
Izvoz je količinski smanjen za 5.872 t (pad od -49,1%), dok je vrijednosno zabilježen pad od 5,3 miliona KM (smanjenje -22,2%).
- Jestivo voće i orašasti plodovi
Količinski izvoz smanjen je za 12.566 t (pad od 38,8%), dok je vrijednosni pad iznosio 9,3 miliona KM (smanjenje 9,1%), predstavlja najveći količinski pad izvoza među svim grupama proizvoda.
- Povrće
Izvoz je količinski smanjen za 3.499 t (pad od 27,4%), dok je vrijednosno izvoz manji za 5,4 miliona KM (smanjenje 11,1%), što i dalje ukazuje na problematiku u primarnoj biljnoj proizvodnji.
- Žitarice
Izvoz žitarica smanjen je količinski za 3.202 t (pad od 12,8%), dok je vrijednosno zabilježen pad od 1,4 miliona KM (smanjenje 9,0%).

Analizirajući uvoz posljednjih nekoliko godina poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Bosnu i Hercegovinu on je u najvećem dijelu orijentisan je na uvozu: mesa, žitarica, alkoholnih i bezalkoholnih pića, južnog voća, kafe, slatkiša, mada ne možemo zanemariti ni ostale kategorije proizvoda, jer je tržište u BiH u velikoj mjeri zavisno od drugih tržišta.

U prethodnoj 2025. godini u odnosu na godinu ranije, povećanje uvoza i vrijednosno i količinski je zabilježeno kod:

- Žitarice
Uvoz žitarica smanjen je količinski za 35.559 t (rast od 7,8%), dok je vrijednosno zabilježen rast od 34,5 miliona KM (rast 14,1%). Ova grupa proizvoda predstavlja najveći apsolutni rast uvoza i potvrđuje snažnu zavisnost domaćeg tržišta od uvoza osnovnih sirovina, prvenstveno pšenice i kukuruza.
- Ulja biljnog porijekla
Uvoz je količinski povećan za 23.645 t (rast od 27,5%), dok je vrijednosno zabilježen rast od 90,5 miliona KM (povećanje 43,6%).
- Hrana za životinje (uljane pogače i preparati)
Uvoz je količinski povećan za 21.274 t (rast od 6,9%), dok je vrijednosno porastao za 13,9 miliona KM (povećanje 4,9%), što je povezano sa rastom stočarske proizvodnje, ovisnosti o ovim proizvodima i potrebama domaće primarne proizvodnje.
- Bezalkoholna i alkoholna pića
Količinski uvoz povećan je za 4.455 t (rast od 1,0%), dok je vrijednosno porastao za 21,9 miliona KM (povećanje 3,6%), zadržavajući ovu grupu među najznačajnijim po ukupnoj vrijednosti uvoza.
- Jestivo povrće
Uvoz je količinski povećan za 4.767 t (povećanje 4,3%), dok je vrijednosni rast iznosio 16 miliona KM (povećanje 10,5%), što ukazuje na nedovoljnu domaću primarnu proizvodnju u ovom segmentu.

Kada je u pitanju smanjenje uvoza i vrijednosno i količinski, najviše je zabilježeno kod:

- Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja peradi i prirodni med
Kod ove grupe proizvoda primat ostaje svakako na mlijeku i mliječnim proizvodima, ali kada se posmatra ukupno količinski, uvoz je smanjen za 15.429 t (pad od 22,7%), dok je vrijednosno manji za 10,8 miliona KM (smanjenje 3,8%).
- Šećer i proizvodi od šećera
Uvoz je količinski smanjen za 19.773 t (pad od 15,5%), dok je vrijednosno zabilježen snažan pad od 40,1 milion KM (smanjenje 19,6%), što je jedan od najvećih vrijednosnih padova u uvozu.
- Meso i jestivi klaonični proizvodi
Količinski uvoz smanjen je za 6.273 t (pad od -7,5%), dok je vrijednosno, uprkos tome, zabilježen rast od 24,73 miliona KM (povećanje 4,2%), što jasno ukazuje na rast cijena mesa na međunarodnom tržištu.
- Industrijsko bilje, uljano sjemenje i plodovi
Količinski uvoz manji je za 6.827 t (pad od 5,9%), dok je vrijednosno povećan za 7,46 miliona KM (rast od 5,7%), što takođe ukazuje na cjenovni efekt.
- Kobasice i konzervirane prerađevine od mesa i riba
Količinski pad uvoza iznosio je 1.244 t (smanjenje 5,9%), dok je vrijednosno uvoz smanjen za 4,46 miliona KM (pad od 2,6%).

**KATEGORIJE IZVOZNIH PROIZVODA SA NAJVEĆOM VRIJEDNOSTI I UČEŠĆEM U UKUPNOM
POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENOM SEKTORU U 2025. GODINI
(TOP 5)**

naziv proizvoda	u tonama	u milionima BAM
<i>Ulja biljnog porijekla (suncokretovo, uljane repice)</i>	74.227	190,7
<i>Slatki keksi; vafli i oblatne i peciva</i>	29.480	131,2
<i>Konzervisani proizvodi od mesa i drugih klaoničkih proizvoda</i>	7.410	77,3
<i>Mlijeko i pavlaka</i>	51.106	76,8
<i>Smrznuto voće (maline, višnje i drugo bobičasto)</i>	7.515	58,5

**KATEGORIJE UVOZNIH PROIZVODA SA NAJVEĆOM VRIJEDNOSTI I UČEŠĆEM U UKUPNOM
POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENOM SEKTORU U 2025. GODINI
(TOP 5)**

naziv proizvoda	u tonama	u milionima BAM
<i>Goveđe meso (svježe i smrznuto)</i>	28.364	346,1
<i>Razni prehrambeni proizvodi i pripravci, sirupi, te dodatci u prehrani</i>	25.289	313,6
<i>Slatki keksi; vafli i oblatne i peciva</i>	40.308	301
<i>Bezalkoholna pića</i>	179.152	270
<i>Čokolade i kakao proizvodi</i>	19.497	263,1

Zaključci:

- **Rast izvoza poljoprivredno-prehrambenog sektora u posmatranom periodu dominantno je vođen povećanjem količina, posebno kod proizvoda niže faze prerade a i vrijednosti (biljna ulja, brašno, bezalkoholna pića, uljane pogače za ishranu životinja i sl.) što ukazuje da izvoz i dalje počiva više na obimu nego na rastu proizvoda dodane vrijednosti.**
U prilog tome dolazi i činjenica da istovremeno povećanje i izvoza i uvoza navedenih proizvoda (ulje, bezalkoholna pića, brašno, hrana za životinje) ukazuje na strukturalnu neefikasnost domaćeg lanca vrijednosti, odnosno nedostatka vertikalne integracije ovog sektora, gdje domaća proizvodnja ne uspijeva u potpunosti odgovoriti na potrebe tržišta, uprkos rastu tržišne aktivnosti, te se ovakvom konstalociom očekuje da će i u narednom periodu biti isti ili slični indikatori.
- **Visok uvoz žitarica, mesa, voća i povrća, proizvoda za ishranu životinja, potvrđuju visok stepen zavisnosti Bosne i Hercegovine od uvoza osnovnih poljoprivredno-prehrambenih sirovina, što dodatno povećava ranjivost sektora na povećanje rasta cijene navedenih proizvoda i njihove dostupnosti na globalnom tržištu.**
- **Kod više grupa proizvoda kod uvoza vidi se pad količina (meso, mlijeko i mliječni proizvodi, jaja, cigarete), ali je zabilježen rast vrijednosti što implicira na to da ovaj rast nije rezultat jače pozicije i potražnje na tržištu nego je rezultovan rastom cijena na međunarodnom tržištu.**
- **Zadnje 2 godine Bosna i Hercegovina je imala snažan porast izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Tursku, u odnosu na 2023. godinu izvoz je rastao za 413%. Prethodnih godina bio je dominantan izvoz goveđeg mesa, dok su u posljednje dvije godine vodeći izvozni proizvodi za Tursku bila ulja od sjemena suncokreta i pšenično brašno. Tako se u 2025. godini Turska popela na 3 mjesto top izvoznih tržišta ovog sektora.**

Analizu pripremio:

Radoš Šehovac, Sektor privrede STK BiH

Email: rados.sehovac@komorabih.ba